

การศึกษาเปรียบเทียบความต่างของวัสดุ ขนาด รูปร่างลักษณะและตำแหน่งติดตั้งของโพรงในกรง
เลี้ยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกโพรงของนกเงือกบางชนิดที่จับคู่แล้ว

**Comparative Study of Captive Sympatric Paired Hornbill, in Relation to Nestbox Materials,
Dimension, Shapes and Installing Sites**

น.ส.อุพาริกา กองพรหม
น.สพ.รัฐพันธ์ พัฒนรังสรรค์
นายอนุกุล ปั่นคง
นายชัยณรงค์ ปั่นคง

งานวิชาการ แผนกบำรุงรักษาสัตว์
สวนสัตว์เปิดเขาเขียว

ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2543

ก

การศึกษาเปรียบเทียบความต่างของวัสดุ ขนาด รูปร่างลักษณะและตำแหน่งติดตั้งของโพรงในกรง
เลี้ยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกโพรงของนกเงือกบางชนิดที่จับคู่แล้ว

Comparative Study of Captive Sympatric Paired Hornbill, in Relation to Nestbox Materials,
Dimension, Shapes and Installing Sites

น.ส.อุพาริกา กองพรหม
น.สพ.รัฐพันธ์ พัฒนรังสรรค์
นายอนุกุล ปั่นกง
นายชัยณรงค์ ปั่นกง

งานวิชาการ แผนกบำรุงรักษาสัตว์
สวนสัตว์เปิดเขาเขียว

ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2543

ชื่อเรื่อง : การศึกษาเปรียบเทียบความต่างของวัตถุ ขนาด รูปร่างลักษณะและตำแหน่งติดตั้งของ
โพรงในกรงเลี้ยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกโพรงของนกอีโงกบางชนิดที่จับคู่แล้ว

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบความต่างของวัตถุ ขนาด รูปร่างลักษณะและตำแหน่งติดตั้งของโพรง
ในกรงเลี้ยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกโพรงของนกอีโงกบางชนิดที่จับคู่แล้วที่สวนสัตว์เปิดเขา
เขียว ปัจจัยในการเลือกโพรงเพื่อขยายพันธุ์ในกรงเลี้ยงของนกอีโงก ในฤดูผสมพันธุ์ พ.ศ. 2544 และ
พ.ศ. 2545 ในนกกาสัง (*Buceros bicornis*) นกแก๊ก (*Anthracoceros albirostris*) นกอีโงกกรมช้าง
(*Rhyticeros undulatus*) นกอีโงกนอแรด (*Buceros rhinoceros*) ประสบความสำเร็จ ได้ลูก 7 ครั้ง
จากนกอีโงก 5 คู่ ได้ลูก 10 ตัว เป็นนกกาสัง 1 ตัว นกแก๊ก 9 ตัว พบว่า นกอีโงกชอบโพรงรังที่สูงกว่า
นกอีโงกชอบรูปร่างของโพรงเป็นทรงกระบอกมากกว่าโพรงรูปกล่อง โพรงปูนและโพรงเหล็ก ให้
ความสำเร็จดีกว่าชนิดอื่น ทั้งๆที่มีความกว้างของอุโมงค์มากกว่าโพรงชนิดอื่น นกอีโงกขนาดเล็กไม่
ค่อยสนใจเรื่องปริมาตรของโพรงแต่นกอีโงกขนาดใหญ่เลือกโพรงที่มีปริมาตรมากที่สุด โดยมีตัวแปร
ควบคุมที่สำคัญคือ ปริมาณและความหลากหลายของอาหารที่เพียงพอ ปริมาตรของโพรงที่เพียงพอ
ความหนาและรูปร่างของปากโพรงที่ใกล้เคียงธรรมชาติ ความสูงของปากโพรงจากพื้นโพรงที่
ใกล้เคียงธรรมชาติ วัสดุปิดปากโพรงตามชนิด

คำสำคัญ ; ขยายพันธุ์ในกรงเลี้ยง โพรงรัง นกกาสัง นกแก๊ก นกอีโงกกรมช้าง นกอีโงกหัวแรด

Title : Comparative Study of Captive Sympatric Paired Hornbill, in Relation to Nestbox Materials, Dimension, Shapes and Installing Sites.

Abstract

A study of nest-box selection in 4 captive hornbill; Great hornbill (*Buceros bicornis*), Oriental pied hornbill (*Anthracoceros albirostris*), Wreath Hornbill (*Rhyticeros undulatus*), and Rhinoceros hornbill (*Buceros rhinoceros*) in 2001 and 2002 breeding season, was held at Khao Kheow Open Zoo, Chonburi, Thailand. Seven successful cases from five pairs produced 10 chicks, one Great hornbill and nine Oriental pied hornbill were born in the project. The conclusions of nest box selection were; Hornbills prefer higher installing site in every successful case, prefer cylinder shape rather than box shape, metal barrel and concrete pipe as use of this style gave the most successful breeding even though they had a larger temperature fluctuation. Small-breed hornbills did not seem to have a preference about space volume but large-breeds did choose nestboxes with appropriate space volume. Significant controlled factors are nutrition contents and variety of food, enough space volume within the nest box, adequate thickness and size of opening as in nature, height from nest floor as in nature and species specific sealing materials.

Keywords ; Captive breeding, Nest-box, Great hornbill, Oriental pied hornbill, Wreath hornbill, Rhinoceros hornbill